

SPRAWOZDANIE Z III KONFERENCJI NAUKOWEJ „WOJNY I KONFLIKTY ZBROJNE PO 1945 ROKU”. MUZEUM WOJSK LĄDOWYCH W BYDGOSZCZY, 8–9 LISTOPADA 2016 ROKU

W dniach 8 i 9 listopada w Bydgoszczy już po raz trzeci odbyła się konferencja naukowa pt. „Wojny i konflikty zbrojne po 1945 roku”. Tak jak i przy dwóch poprzednich edycjach, także i w tej duchem sprawczym był dr Łukasz Nadolski oraz jego macierzysta instytucja, Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy. Konferencja zgromadziła 26 referentów oraz liczne grono słuchaczy, zarówno cywilnych, jak i wojskowych. Reprezentowane były między innymi takie instytucje, jak Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie, Akademia Marynarki Wojennej, Wojskowe Biuro Historyczne czy Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych. Podobnie jak w roku ubiegłym tematy wystąpień dotyczyły kwestii już historycznych, ale także pewnych aspektów bieżących wydarzeń, jak konflikty na Ukrainie i w Syrii.

Każdy z uczestników konferencji otrzymał publikację będącą plonem ubiegłorocznej konferencji, na tyle obfitym, że liczącym łącznie 494 strony, co wymusiło rozbicie jej na dwa osobne tomy. Tym bardziej należy wyrazić uznanie dla pracowników muzeum, którzy mimo znacznej ilości materiału zdążyli zrealizować projekt wydania materiałów pokonferencyjnych w zakładanym terminie.

Konferencję otworzył dyrektor Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy dr Mirosław Giętkowski, witając uczestników i życząc im owocnych obrad. Podkreślił przy tej okazji, że tego typu spotkania są dla muzeum, poważnie traktującego swoją funkcję naukową, bardzo istotne, i że cieszy go rosnąca liczba uczestników tego wydarzenia, a zwłaszcza wspólny udział naukowców cywilnych i w mundurach.

Pierwszy panel, w dużym uogólnieniu poświęcony rosyjskiemu zaangażowaniu w konflikt syryjski, otworzył referat dr. Tomasza Glinieckiego, który przedstawił historię ewolucji oficjalnej gazety rosyjskich (a wcześniej sowieckich) sił zbrojnych, „Czerwonej Gwiazdy”, oraz sposobu, w jaki przedstawia ona konflikt w Syrii swoim czytelnikom. Po nim wystąpił mjr Stanisław Skowroński (Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych), który przedstawił pewne ogólne uwagi z tworzonych w centrum analiz na temat rosyjskiego zaangażowania w syryjską wojnę domową. Panel zamknął dr Łukasz Nadolski (MWL Bydgoszcz), przedstawiając zagadnienie sukcesów przeciwniczych oddziałów rebelianckich w Syrii, odniesionych w upływającym roku, także przeciw rosyjskim maszynom.

Drugi panel przeniósł uwagę uczestników konferencji na Ukrainę – na nieco zapomniany, a przecież wciąż płonący tam konflikt. Panel otworzył prof. dr hab. Waldemar Rezmer (UMK), który w swoim wystąpieniu słusznie zwrócił uwagę, że zwłaszcza w Europie Zachodniej i w Stanach Zjednoczonych nie szuka się w historii wojskowej lekcji dla dnia dzisiejszego, tymczasem w Rosji sprawa przedstawia się zgoła odmiennie. Myśl tę kontynuował w pewnym sensie w swoim referacie o powtarzalności historii dr hab. Maciej Krotofil (UMK), który zwrócił uwagę na podobieństwa pomiędzy obecnymi wydarzeniami na Ukrainie i sytuacją w roku 1919, ze szczególnym wskazaniem na fenomen powstawania i specyficznego kształtu oddziałów ochotniczych. Ciekawą relację o wojnie w Donbasie, wzbogaconą własnymi fotografiami, przedstawił Wojciech Koźmic (Krakowska Akademia), który w ramach badań przebywał w ciągu ostatnich dwóch lat po obu stronach frontu. Temat Ukrainy zamknął referat dr. Kazimierza Kraja. Przedstawił on konflikt w tym regionie w kontekście rosyjskiej koncepcji działań specjalnych, mającej swoje źródła w dokumencie stworzonym jeszcze w latach dwudziestych XX wieku przez oficerów ówczesnego OGPU.

Wystąpienia na obu pierwszych panelach przeplatane były interesującymi dyskusjami, zwłaszcza w kontekście szeroko pojętego zagrożenia ze strony Rosji, sposobu kształtowania się doktryn politycznych i wojskowych w tym kraju oraz niewiedzy na ten temat w krajach Zachodu, co często było wynikiem tak banalnych kwestii, jak nieznajomość języka.

Panel trzeci otworzył ppłk dr Jacek Lasota (Akademia Sztuki Wojennej), przedstawiając zgromadzonym rewolucję kubańską w kontekście sztuki wojennej. W swoim referacie wskazał on także na elementy i koncepcje stworzone przez Fidela Castro, które w kolejnych latach można było zaobserwować w Afryce i krajach Ameryki Łacińskiej. Płk dr hab. Juliusz Tym (ASW) zaprezentował z kolei słuchaczom taktykę zamachów terrorystycznych wymierzonych w siły Task Force *White Eagle* w Afganistanie. Niejako uzupełnieniem tego tematu było wystąpienie dr. Łukasza Jareńczyka (UKW), który przedstawił główne problemy Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Afganistanie.

Ostatni panel pierwszego dnia, poświęcony wojnie wietnamskiej, otworzył dr Przemysław Benken (IPN Szczecin), który zaprezentował możliwości badawcze, jakie dają zasoby archiwum Instytutu Pamięi Narodowej w kontekście konfliktów zbrojnych po 1945 roku, na przykładzie II wojny indochińskiej. Występujący po nim mgr Jarema Słowiak (UJ) przedstawił zgromadzonym główne nurty amerykańskiej historiografii tego konfliktu oraz potencjalne szanse dla badaczy z innych krajów. Panel zamknął dr Robert Rybak (UMK), który omówił analizy operacyjne działań wojennych w Wietnamie, prowadzone przez polskich sztabowców w okresie PRL. Pierwszy dzień konferencji zakończyła uroczysta kolacja, na którą przeniosła się także część dyskusji na tematy wywołane w wystąpieniach.

Obrady drugiego dnia konferencji, po krótkim wstępie dr. Nadolskiego, zainaugurował prof. dr hab. Krzysztof Kubiak (UJK), z referatem poświęconym nieudanej próbie stworzenia przez Royal Navy blokady morskiej mającej zapobiec dostawom ropy naftowej dla Rodezji w latach 1966–1975. W kolejnym wystąpieniu dr Andrzej Drzewiecki (Akademia Marynarki Wojennej) przedstawił interesujące spojrzenie

na kwestię postrzegania zimnej wojny we współczesnej historiografii. Kolejne trzy referaty poświęcone były Siłom Zbrojnym PRL. Wystąpienia dr. Pawła Piotrowskiego oraz dr. Jacka Jędrysiaka (Wojskowe Biuro Historyczne) dotyczyły planów operacyjnych Wojska Polskiego oraz studiów operacyjnych nad Zachodnim Teatrem Działań prowadzonych w Warszawskim Okręgu Wojskowym. Referat dr. Wojciecha Mazurka (Stowarzyszenie Żołnierzy i Sympatyków „Niebieskich Beretów”) poświęcony zaś był wpływowi II wojny światowej na rozwój bałtyckich sił desantowych Układu Warszawskiego. Wystąpienie nawiązujące tematycznie do poprzednich wygłosił dr Zbigniew Zielonka (WSO Wojsk Lądowych), który przedstawił jeden z pomysłów NATO na zatrzymanie ewentualnego natarcia sił Układu Warszawskiego, w postaci zmasowanego użycia min jądrowych.

Odejściem od powyższej tematyki było wystąpienie dr. Krzysztofa M. Gaja, który przedstawił zgromadzonym koncepcję wyposażenia Wojsk Obrony Terytorialnej w broń pancerną, co wywołało długą i burzliwą dyskusję słuchaczy.

Kolejny panel otworzył referat dr. Stefana Pastuszewskiego, który posiłkując się osobistą znajomością z serbskimi literatami, zarysował niezwykle ciekawy obraz serbskich rezerwistów szykujących się do nieuchronnej (jak się wydawało) inwazji NATO w roku 1999, uświetniony powstałymi wówczas wierszami i piosenkami. Dwa kolejne wystąpienia przeniosły zebranych na Bliski Wschód. Dr hab. Jarosław Centek (UMK) przedstawił finalny akord operacji Kadesz, jakim było zdobycie w listopadzie 1956 roku przez Izraelczyków Szarm El-Szejk, a dr Łukasz Przybyło (Wydawnictwo Tetragon) omówił wojskowe aspekty biografii Ariela Szarona.

Ostatni panel konferencji otworzyła mgr Justyna Przyjemaska (Akademia Marynarki Wojennej) wystąpieniem poświęconym konfliktowi turecko-kurdyjskiemu. Po niej wystąpił mgr Piotr Gawor (Krakowska Akademia), który przedstawił zagrożenia płynące z konfliktów asymetrycznych na przykładzie Izraela i Hezbollahu. Konferencję zakończyło wystąpienie ppłk dr. Piotra Lotarskiego, poświęcone siłom pokojowym UNIFIL w trakcie operacji Grona Gniewu.

Podsumowując, podobnie jak rok wcześniej, Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy doskonale spisało się w roli organizatora konferencji. Uczestnicy, poza książką przekazaną przez wydawnictwa wspierające, otrzymali także dwutomową publikację pokonferencyjną z zeszłorocznej konferencji, co z pewnością stanowi dobry trend. Nie zawiedli także referenci, a szerokie spektrum poruszanych problemów oraz ożywione dyskusje prowadzone przez zgromadzonych sprawiają, że z niecierpliwością należy oczekiwać kolejnej edycji.

Jarema Słowiak

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

✉ Adres do korespondencji: jaremaslowiak@gmail.com